

DUDY a BRUMLE

Dva zvláštní hudební nástroje z jihočeské a hornorakouské lidové hudby.

Brumle

Brumle – německy Maultrommel a v Horním Rakousku také Brummeisen – je malý hudební nástroj, který je známý ve více kulturách.

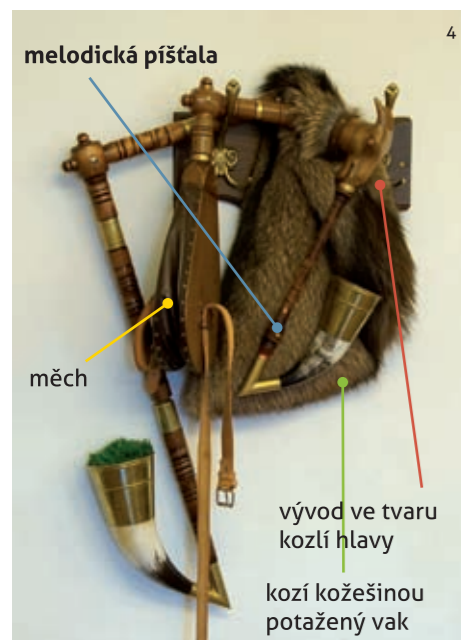
Skládá se z otevřeného rámečku, do kterého je vkován pružný kovový jazýček, na který se brnká. Pohybem jazyka v ústech se stejně jako při zpěvu nebo mluvení mění rezonance - a tím výška tónu i barva zvuku: ozvučným tělesem pro brumli je člověk sám!

Brumle původně pocházejí pravděpodobně z Asie, ale také na území Rakouska se vyráběly už hodně dávno. To dokazují například nálezy v hradních ruinách v Leonsteinu (Horní Rakousko), který byl zničen kolem roku 1360 - tedy ještě ve středověku. Dnes se brumle jen tak nevidí. Jediným místem, kde se Brumle v Rakousku vyrábí, je hornorakouský Molln.

Dudy

Dudy, na Moravě též gajdy, jsou plátkový hudební nástroj, do kterého se vzduch vhná pomocí vaku umístěného v podpaží hudebníka. Tento hudební nástroj má minimálně jednu píšťalu (některé typy dokonce více!), která hraje melodii, a jednu nebo více tzv. bordunových píšťal, kterým se také říká bručák a které vždy vyluzují trvalý tón. Tóny v píšťalách vytváří jednoduchý nebo dvojitý plátek.

Přívod vzduchu ke všem píšťalám obstarává vak z kůže nebo syntetického materiálu, který hudebník nafukuje měchem nebo pusou pomocí trubičky. Zásoba vzduchu ve vaku umožňuje vytvořit trvalý tón (bordun), který je nezávislý na dechu, a zachovat víceméně konstantní tlak vzduchu.

Český typ dud se někdy nazývá kozel, protože **vývod** k **melodické píšťale** má většinou tvar **kozlí hlavy** a **vak** je často vyroben z koží kůže a je potažen **koží kožešinou**.

Kozel má většinou jeden bordun dvě oktávy pod základním tónem. Až do devatenáctého století byl rozšířen po celé střední Evropě, dnes se na něj hraje především v Česku, hlavně v jižních Čechách. Dokonce německý výraz pro dudy „Dudelsack“ pochází patrně z češtiny!

TIP: V Mollnu můžete navštívit muzeum a prohlédnout si výrobu brumlí, ale také se podívat na brumlový festival. Zajímavá je i bývalá kovárna na brumle, tzv. Hoisn - dům na kraji Mollnu.

Poslechni si brumle na internetu:

Überlandorchester - Maultrommel-Solo (Anton Bruhin):

<http://www.youtube.com/watch?v=sVWW4UTh6GY>

Attwenger: http://www.youtube.com/watch?v=gx3_mZdAHCE

Jak si zahrát na brumli?

Chyt brumli do levé ruky a protilehlou část rámečku pevně natiskni k pootevřeným rtům nebo až k zubům.

Zuby musí být trochu pootevřené, aby se ocelový jazýček brumle mohl volně pohybovat. Ukazováčkem pravé ruky začni brnkat na konec jazýčku. Výška a síla tónu se mění podle toho, jak nadechuješ a vydechuješ, pohybuješ jazykem nebo pusou.

Co je BORDUN?

Výraz bordun („bručák“) označuje u dud hluboký dlouhý tón, který doprovází melodii.

TIP: Jihočeským Strakonickým se někdy říká také město dudáků.

Každý druhý rok se zde pravidelně koná Dudácký festival, který patří k nejvýznamnějším slavnostem lidové hudby na světě!

Poslechni si dudy na internetu:

Mezinárodní dudácký festival Strakonice 2006 / 2008: <http://www.youtube.com/watch?v=15bAUJDzttk&feature=related>, http://www.youtube.com/watch?v=RXIsallAF_g&feature=related

Landler z dolnorakouského Maria Taferl: <http://www.youtube.com/watch?v=jRo0abRBnb4&feature=related>

Podívej se na internetu na stránky Dudáckého festivalu (<http://www.dudackyfestival.cz/deutsch/festival.php>) Jaký byl program na posledním ročníku?

ÚKOLY:

Pokud máte ve škole brumli nebo dudy, vyzkoušej si je! Dokážeš zahrát nějaké tóny?

2 Mladá a „stará“ HUDBA na naší i na DRUHÉ STRANĚ HRANICE

Aneta Langerová a Christina Stürmer: dvě mladé, populární zpěvačky z jižních Čech a Horního Rakouska. Obě jsou slavné díky televizní show, obě zpívají ve svém rodném jazyce.

Aneta Langerová

Voda Živá

Když končí se den a usne má zem, pak na malou chvíli
Vrací se zpět můj niterní svět, co osud tvůj sdílí
Do všech světových stran, do všech koutů co znám... volám

Když přichází noc, tak cítím jak moc, tvé světlo mi schází
Promítne krátce svůj stín někde v dálce, tvá duše se ztrácí
Zdá se nezbylo nic, jenže čím dál tím víc...

Ve mně navždy zůstává
Tvoje voda živá
Uvnitř odpočívá
Čistá a důvěřivá

Ve mně navždy zůstává
Tvoje voda živá
Tiše odplouvá
Čistá a důvěřivá

Když končí se den a usne má zem, nevnímám čas
Vrací se zpět můj niterní svět snad probudí nás
Zdá se nezbylo nic, jenže čím dál tím víc ...

Ve mně navždy zůstává
Tvoje voda živá
Uvnitř odpočívá
Čistá a důvěřivá

Ve mně navždy zůstává
Tvoje voda živá
Tiše odplouvá
Čistá a důvěřivá

ÚKOLY:

Porovnej obě písničky! Zde jsou odkazy, kde si je můžeš poslechnout:

www.youtube.com/watch?v=Xn7_TPk5QUM&feature=related

<http://www.youtube.com/watch?v=B9KBQ06uc04>

Myslíš, že jsou si v něčem podobné? V textu? V melodii?

Co se ti na těchto písničkách líbí? Proč?

O čem se podle tebe v obou písničkách zpívá?

Diskutuj o těchto otázkách se svými sousedy/sousedkami v lavici!

Christina Stürmer

Andělé lítají sami

Víš, jak píšou básníci, Viděl jsi je někdy?
Básníci píšou sami.

A víš, jak malují malíři, Viděl jsi je někdy?
Malíři malují sami.

A víš, jak lítají andělé, Viděl jsi je už někdy?
Andělé lítají sami.

A víš, jak se teď cítím, Myslel jsi na to už někdy?
Ty a já dohromady.

Andělé lítají sami, Ty a já dohromady.
Andělé lítají sami. Už nikdy nebýt osamělá.

A víš, jak spí snílci, Viděl jsi je někdy?
Snílci spí sami.

A víš, jak kouzlí víly, Viděl jsi je někdy?
Víly kouzlí samy.

A víš, jak lítají andělé, Viděl jsi je už někdy?
Andělé lítají sami.

Vím, že je ti teď stejně. Co jsi to se mnou udělal? Ty a já společně.

Andělé lítají sami, Ty a já dohromady.
Andělé lítají sami. Už nikdy nebýt osamělá.

Pak jsem se vzbudila
A zeptala se sebe sama:
Jseš taky tak osamělá?
A musí to tak být?

Andělé lítají sami, Ty a já dohromady.
Andělé lítají sami. Už nikdy nebýt osamělá.

Andělé lítají sami, Už nikdy nebýt osamělá...

CHRISTINA STÜRMER a ANETA LANGEROVÁ

Doplň teď mezery v textu, informace z internetu i jiné pomůcky ti to usnadní!

CHRISTINA STÜRMER

Christina Stürmer se narodila 9. června 1982 v Altenbergu (Horní Rakousko). Od té doby, kdy se (v roce 2003) zúčastnila televizní show stanice ORF „Starmania“ (obdobu naší soutěže Česko hledá SuperStar) a vydala několik alb, patří k nejpobulárnějším rakouským zpěvačkám.

Christina Stürmer hrála - ovlivněná rodinou - už od 13 let na saxofon v jazzové kapele. Začala hrát také na příčnou flétnu.

Poté co nedokončila gymnázium, se Christina Stürmer vyučila v knihkupectví Amadeus (dnes Thalía) v Linci. Několik měsíců na to se přihlásila do pěvecké soutěže ORF Starmania. Její písničky většinou píšou externí skladatelé a textaři. Poslední produkce skládal člen kapely Oliver Varga. Ale i sama Christina už stála při vzniku svých písniček, hlavně textů. Mimo jiné se angažuje v sociální oblasti, podporuje různé pomocné organizace a pořádá benefiční koncerty.

ANETA LANGEROVÁ

Aneta Langerová se narodila ..... v .....
Přesvědčivě zvítězila v prvním ročníku „Česko hledá SuperStar“ - dostala ..... % hlasů. V tom samém roce, ..., vydala Aneta své první album „Spousta Andělů“. V té době jí bylo ..... let.

Už v šesti letech začala hrát na ....., v osmi hrála na kytaru a zpívala ve .....
Ve čtrnácti letech zpívala se svou první .....

V roce 2007 vydala své druhé album: mimo to, že tu zpívá, napsala sama čtyři písničky. Navíc hraje na ....., ... a basketbalu. Sociálně se angažuje především ve spolupráci s nadací Světluška, která pomáhá .....
Výtěžek ze singlu „Píseň pro světlušku“ putoval právě na konto této nadace.

ÚKOLY:

Podívej se na krátké životopisy obou zpěvaček. Co mají společného a v čem se naopak liší?

Myslíš, že společné rysy jsou jen náhoda?

Jaká témata se objevují v písničkách obou zpěvaček?
Napiš minimálně pět různých témat!

Proč podle tebe zpívají obě zpěvačky ve své mateřštině?

Co se ti líbí na Anetě Langerové?

Co se ti líbí na Christině Stürmer?

Zde najdeš 10 Top titulů z hitparád v Rakousku a v Česku (24. týden, červen 2009).

Když se podíváš na tituly a srovnáš je, vidíš něco, co je nápadné? (Zaměř se především na jazyk písniček a také na to, zda najdeš tituly, které se vyskytují v obou hitparádách!) Znáš některou z písniček?

Rakousko:

1. LAURA PAUSINI & JAMES BLUNT: Primavera in anticipo (It Is My Song)
2. DANIEL SCHUHMACHER: Anything But Love
3. LADY GAGA: Poker Face
4. THE BLACK EYED PEAS: Boom Boom Pow
5. MILOW: Ayo Technology
6. EMILIANA TORRINI: Jungle Drum
7. MARK MEDLOCK: Mamacita
8. FLO RIDA featuring KE\$HA: Right Round
9. THE ALL-AMERICAN REJECTS: Gives You Hell
10. METRO STATION: Shake It

ÚKOLY:

Podívej se na internet na aktuální hitparády v obou zemích (Rakousko: <http://oe3.orf.at/charts/>; Česko: <http://www.ifpicr.cz/hitparada/>)

Změnilo se něco ohledně jazyka písniček nebo v podobnosti výsledků obou hitparád?

Podívej se na stránky z Rakouska a poslechni si live stream! Liší se hudba na rakouských stanicích od té, kterou slýcháš v Česku?

Doplň do seznamu svoje vlastní oblíbené stránky! Proč se ti líbí a proč je můžeš doporučit?

TOP 10 HITPARÁDY v Rakousku a v Česku

Česko:

1. DIXON ALESHA: Boys Does Nothing
2. P!NK: Sober
3. HRŮZA MICHAL: Napořád
4. BEYONCÉ: Halo
5. LADY GAGA: Poker Face
6. VERONICAS: Untouched
7. SEPTEMBER: Can't Get Over
8. XINDL X: Anděl
9. FLO RIDA: Sugar
10. PUSSYCAT DOLLS: I Hate This Part

COOL STRÁNKY: HUDBA a RÁDIO v Rakousku a v Česku:

Rakousko, Horní Rakousko:

www.fm4.at
www.oe3.at
www.gotv.at
www.kronehit.at
www.frf.at
www.fro.at
www.festivalhopper.at

Česko, jižní Čechy:

www.rozhlas.cz/radiowave/portal
www.hitradiofaktor.cz
www.radiogold.cz
www.evropa2.cz
www.impuls.cz
www.kiss.cz

Tento pracovní list vznikl ve spolupráci s následujícími institucemi:

Tento pracovní list si můžeš také stáhnout na www.ac-cc.net/

Autorská práva k obrázkům // Foto 1: Christina Stürmer © Ben Wolf / Universal Music; zdroj: www.christina-stuermer.info, Pressefotos 2009 // Foto 2: Aneta Langerová © Sony BMG - Lúca Cermáková // Foto 3: Maultrommel (brumle), Foto: Manfred Brückels, Wikimedia Commons, licence GNU pro svobodnou dokumentaci, http://commons.wikimedia.org/wiki/Image:Maultromm_1a.jpg?uselang=de; // Foto 4: Dudelsack (dudy), Foto: QEDquid Wikimedia Commons, licence CC http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bock_Dudelsack.jpg